



Europeiska konventet om EU:s framtid

Till sammansatta konstitutions- och utrikesutskottet

Det sammansatta konstitutions- och utrikesutskottet har beslutat att bereda övriga utskott utom konstitutions- och utrikesutskottet tillfälle att yttra sig över skrivelse 2003/04:13 Europeiska konventet om EU:s framtid jämte motioner.

Socialutskottet får, i det nu aktuella sammanhanget, anföra följande utan att gå in i sakbehandling av motionsyrkanden.

Socialutskottet

Skrivelsen

Inledning

I skrivelsen redovisas regeringens utgångspunkter för den regeringskonferens som inleddes den 4 oktober 2003. Konferensens huvuduppgift är att ta ställning till det förslag till nytt s.k. konstitutionellt fördrag som framlagts av konventet om EU:s framtid samt ändringsförslag från medlemsstaterna. Efter konferensens avslutning avser regeringen att återkomma till riksdagen med de förslag som konferensen föranleder.

I skrivelsen behandlar regeringen det europeiska konventets förslag till nytt konstitutionellt fördrag för Europeiska unionen. Regeringen anser att konventsförslaget är en god grund för regeringskonferensen. Det ger en tydligare och mer överskådlig bild av samarbetet. Det ökar den demokratiska förankringen av samarbetet liksom öppenheten. Unionens grundläggande mål och värderingar moderniseras. Samarbetet inom det rättsliga området förstärks och unionens möjligheter att agera gentemot omvärlden förbättras. Det slås också tydligt fast att unionens kompetens är begränsad till den som är

överlåten av medlemsstaterna. Genom förslaget om en ökad roll för de nationella parlamenten stärks principen om närheten till medborgarna.

Unionens värden och mål

Den föreslagna artikeln om målsättningar återger den övergripande inriktning som unionen skall arbeta efter. Konventet föreslår att unionens mål skall vara att främja fred, folkens välfärd och unionens grundläggande värden. Unionen skall erbjuda medborgarna ett område med frihet, säkerhet och rättvisa utan inre gränser samt en inre marknad med fri och inte snedvriden konkurrens. Unionen skall arbeta för hållbar utveckling med balanserad ekonomisk tillväxt och social marknadsekonomi i syfte att uppnå full sysselsättning och sociala framsteg samt med en hög nivå av skydd och förbättring av miljön. Dessutom skall den motverka social utslagning, diskriminering och främja rättvisa och socialt skydd, jämställdhet mellan kvinnor och män, solidaritet mellan generationerna och skydd av barnens rättigheter. Unionen skall vidare främja ekonomisk, social och territoriell sammanhållning och solidaritet mellan medlemsstaterna. Unionen skall respektera den kulturella och språkliga mångfalden och sörja för att det kulturella arvet skyddas och utvecklas.

Folkhälsopolitiken

Konventets förslag innebär inga sakliga förändringar på folkhälsoområdet. Utgångspunkten är liksom i nuvarande fördrag att frågor som rör folkhälsopolitikens utformning utgör nationell kompetens. Unionens kompetens på detta område handlar främst om att gemenskapen skall genomföra åtgärder som främjar samarbetet mellan medlemsstaterna (artikel III-179).

Motioner

I anledning av skrivelsen har väckts följande motioner som berör socialutskottets beredningsområde, nämligen 2003/04:K6 av Gabriel Romanus m.fl. (fp, kd, c, mp, v), 2003/04:K7 av Nils-Erik Söderqvist och Agneta Lundberg (s), 2003/04:K10 av Bo Lundgren m.fl. (m) yrkandena 33, 34 och 38, 2003/04:K12 av Lars Leijonborg m.fl. (fp) yrkande 20 och 2003/04:K13 av Gustav Fridolin m.fl. (mp) yrkandena 26 och 66.

Socialutskottets ställningstagande

Inledningsvis bör sägas att socialutskottet delar bedömningen att det är viktigt att barns rättigheter ges en framträdande plats i fördraget.

Socialutskottet kommer härafter att koncentrera sig på olika folkhälsofrågor.

Folkhälsofrågor blev formellt ett samarbetsområde inom EU genom Maastrichtfördraget år 1994. I och med Amsterdamfördraget vidgades ge-

menshåpskompetensen i frågor som rör folkhälsa. Den 1 januari 2003 trädde ett nytt folkhälsoprogram i kraft som kommer att löpa fram t.o.m. 2008. Programmet utgör ett viktigt instrument i arbetet med att stärka folkhlsfrgorna inom gemenskapen och bidrar därmed till att en samlad folkhälsopolitik utvecklas på EU-nivå.

Socialutskottet vill erinra om att inom folkhälsoområdet bedriver Sverige sedan lång tid tillbaka en restriktiv alkoholpolitik för att begränsa alkoholens medicinska och sociala skadeverkningar. Ambitionsnivån r hög. Utskottet vill betona vikten av att Sverige även fortsättningsvis kan behålla mlstningen att begränsa alkoholens skadeverkningar och verka för att minska den totala alkoholkonsumtionen. Det internationella arbetet på alkoholområdet bör utvecklas och förstärkas. Särskilt viktigt är utarbetandet av en EU-strategi för att utforma en effektiv, ansvarsfull och social alkoholpolitik som gagnar folkhälsan inom unionen. Socialutskottet erinrar om de initiativ som togs under det svenska ordfrandskapet.

Systembolagets detaljhandelsmonopol r ett av de viktigaste inslagen i den svenska alkoholpolitiken. Eftersom vissa andra alkoholpolitiska instrument har försvagats har Systembolagets roll blivit allt viktigare. Socialutskottet anser det angeläget att detaljhandelsmonopolet bevaras.

Socialutskottet har vid flera tillfällen uttalat sin principiella ståndpunkt att tobaksodling inte br stdjats med medel ur EU:s budget. Sverige arbetar aktivt med frågor om tobaksprevention och anser att det i första hand är en folkhlsfrga.

Flera av motionerna ger uttryck för det synsätt och de ställningstaganden som nu beskrivs. Regelmässigt finns en bred och fast förankrad politisk uppfattning på området.

Det r vidare synnerligen angeläget att regeringen med kraft fortsätter att bekämpa alla krav på legalisering av narkotika och liberalisering av narkotikapolitiken på det internationella planet. Sverige måste fortsätta att aktivt driva sin inställning i narkotikafrågor inom EU. En enig svensk riksdag står bakom detta ställningstagande.

Mot bakgrund av vad som nu anförts vill socialutskottet betona att folkhälsopolitikens utformning r och br fortsätta att vara ett nationellt ansvar. Detta r särskilt viktigt för Sverige som vill behålla en restriktiv nationell politik. Kompetensfördelningen mellan medlemsstaterna och unionen på folkhälsoområdet br således i princip behållas. Utskottet delar samtidigt såväl regeringens uppfattning som uppfattningen i flera av motionerna att en hög hälsoskyddsnivå fr människor skall säkerställas vid utformningen av all gemenskapspolitik. Relationen mellan alkoholpolitikens mål och regler för den inre marknadens funktion bör fortsatt bevakas. Det bör framgå av konstitutionen att skyddet för folkhälsan inte br underordnas handelspolitiska krav.

Statsministern har i Sveriges riksdag den 21 oktober 2003 redovisat att han informerat toppmötet att regeringen inte har något utrymme för att inleda förhandlingar förrän riksdagen behandlat konventsfrslaget. Statsministern

har vid samma tillfälle betonat att Sverige önskar behålla en nationell restriktiv alkoholpolitik inom folkhälsoområdet.

Regeringskansliet har på begäran av det italienska ordförandeskapet inför regeringskonferensen den 27 oktober 2003 meddelat ordförandelandet Italien vilka icke-institutionella frågor som Sverige vill föra upp till diskussion inom ramen för regeringskonferensen. I dokumentet, dagtecknat den 20 oktober 2003, behandlas bl.a. frågan om balansen mellan den inre marknaden och folkhälsan. Tillägg presenteras för såväl artikel III-179 om folkhälsa som artikel III-217 om gemensam handelspolitik.

Den svenska regeringen anför bl.a. att den inre marknaden är baserad på förutsättningen att fri rörlighet och ekonomisk tillväxt skapar välfärd. Alkohol och tobak är emellertid en form av handelsvaror där marginalnyttan är negativ. Detta måste tas med i beräkningen. Tobakskonsumtion och alkohol är de viktigaste hälsodeterminanterna inom EU. Alkoholmissbruk förorsakar allvarliga bekymmer för folkhälsan och den sociala välfärden. Den svenska regeringen föreslår ett tillägg i artikel III-179 punkt 4 om åtgärder rörande alkohol och tobak.

Vidare föreslår den svenska regeringen ett tillägg till den föreslagna artikel III-217 punkt 4 med innebörden att det skall krävas enhällighet också vid beslut som omfattar sociala tjänster, hälso- och sjukvård och statliga monopol, då detta är av nationellt intresse.

Socialutskottet ställer sig bakom dessa båda tillägg.

Stockholm den 28 oktober 2003

På socialutskottets vägnar

Ingrid Burman

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Ingrid Burman (v), Chatrine Pålsson (kd), Kristina Zakrisson (s), Cristina Husmark Pehrsson (m), Kerstin Heinemann (fp), Lars U Granberg (s), Catherine Persson (s), Carl-Axel Johansson (m), Kenneth Johansson (c), Christer Engelhardt (s), Anne Marie Brodén (m), Kerstin-Maria Stalin (mp), Martin Nilsson (s), Jan Emanuel Johansson (s), Gunilla Wahlén (v), Anneli Särnblad Stoops (s) och Marita Aronson (fp).

Avvikande mening

Cristina Husmark Pehrsson, Carl-Axel Johansson och Anne Marie Brodén (m) anför:

Vi delar inte utskottsmajoritetens uppfattning, utom när det gäller narkotikapolitikens inriktning, utan står bakom Moderata samlingspartiets motion 2003/04:K10 yrkandena 33, 34 och 38 med begäran om tillkännagivanden om att det är medlemsstaterna som ansvarar för folkhälsopolitiken, om patienters rätt att söka vård över nationsgränserna respektive vårdproducenternas fria etableringsrätt och om avskaffande av offentliga monopol.

Vi har således inget att erinra mot konventets förslag om att folkhälsopolitik skall vara ett fortsatt nationellt ansvar. Vi vill vidare hänvisa till vår avvikande mening i 2002/03:SoU2y där vi redovisat vår syn på alkoholpolitiken.

Särskilt yttrande

Kerstin-Maria Stalin (mp) anför:

Jag står bakom socialutskottets ställningstaganden och vill därutöver anföras att jag också står bakom Miljöpartiet de grönas motion 2003/04:K13 yrkandena 26 och 66 med begäran om tillkännagivanden om förtydliganden av barns rättigheter i EU:s målsättningar och om förebyggande verksamhet och kompletterande EU-politik inom narkotikaområdet.